

ՄԱՆԿԱԳՐԱՆԻԻ ԻՊԿՆԱՐ

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի Ե Ր Զ Ի Ե Ա Ս

Մանկագրանի Իպկնար սե-
նեւ... իւր... իւր... իւր...
... 10 տարեան...
... 300 հազար...
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

ՍՈՆ ԶԱՎԱՏԻՍԼԵՐ

ԱՆՄԱՆՆԱ
ՊԵՐՆԱՆ, 5 ԿԵՆՈՐ
Արեւմտեան Գոթիկական շէնքի
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

ԱՐԱՆՍԱ
Բարեւ, 5 ԿԵՆՈՐ
Արեւմտեան Գոթիկական շէնքի
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐԻՍԻԱՆ
Արեւմտեան Գոթիկական շէնքի
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

ԻՆԿԻՆԻՏԻՐԱՆ
Լոնտոն, 5 ԿԵՆՈՐ
Արեւմտեան Գոթիկական շէնքի
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

ԱՐԱՆՍԱ
Լոնտոն, 6 ԿԵՆՈՐ
Արեւմտեան Գոթիկական շէնքի
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

Ինկիլի Կոմսոն	95 9/16
Էսկոմբ Բուսոնի աշուր	11 43/16
Գաբաշուր	44 45/16
1865 խորհրդարան	14 4/4
1869	13 1/8
1871	34 4/2
1873	12 5/8
1872 (Պոնտի Թրոյ Գոր)	22 3/8
(Սերի Բ. Գ. Գ.)	50

Բարեւ 6 ԿԵՆՈՐ	
Ձերանալ Գոթիկական 5 0	105 52 1/2
Զահար Բուսոնի աշուր	44 65
Գաբաշուր	44 80
Բուսոնի շէնքի Գոթիկական 35	
65 խորհրդարան	76
69	62
1873	60

ԴԱՆԱԹԱ ԲԻԱՉԱՍԸ

Էսկ. Ուս. 25 յունի. աղւմ. դր.	43 03
Էսկ. Ուս. 26 յունի. սպ. աղ.	13 43
Էսկ. Եր. Եր. Եր.	13 22
Էսկ. Եր. Եր. Եր.	13 43
Սաւաթ 8	13 48
Խորհրդ. 63 (Մուրթ 60/0 Գ.)	78
65 (Մուրթ 60/0 Գ.)	80

1869 (Ուս. Գոր)	6 0/0	66 1/2
1872 (Պոնտի Թրոյ Գոր)	9 0/0	22 1/2
1873 (Ուս. Գոր)	6 0/0	63
Բուսոնի շէնքի Գոթիկական 3 0/0		37
Բեթոր Գոր	4/2	
Հեւալուի Գոր	4/2	
Արեւմտեան Գոթիկական 0/0		10

Ա. Գ. Ս. Ո. Ն. Ա. Ր. Զ. Ի. Ն. Ա. Ս.	
Բուսոնի շէնքի Գոթիկական 6 0/0 Լ. Օ.	305
Բուսոնի շէնքի Գոթիկական 6 0/0 Լ. Ս. Գ. Գ.	302
Արեւմտեան Գոթիկական 310	
Արեւմտեան Գոթիկական 205	
Բուսոնի շէնքի Գոթիկական 5 0/0 Լ. Ս. Գ. Գ.	147 1/2
Լուսնի Գոր	69

Ա. Գ. Ս. Ո. Ն. Ա. Ր. Զ. Ի. Ն. Ա. Ս.	
Օտանուր Լուսնի 400 Գոր	109 37/40
Ինկիլի Կոմսոն	87 25/40
Զահար Բուսոնի աշուր	88 20/40
Բուսոնի շէնքի Գոթիկական 51 45/40	
Արեւմտեան Գոթիկական 4	
Արեւմտեան Գոթիկական 12 25/40	
Արեւմտեան Գոթիկական 61	
Արեւմտեան Գոթիկական 11 1/4	
Գաբաշուր Գոր	

Գ. Ս. Ո. Ն. Ա. Ր. Զ. Ի. Ն. Ա. Ս.	
Էսկ. Եր. Եր. Եր.	170
Էսկ. Եր. Եր. Եր.	169 3/4
Սաւաթ 8	170
Արեւմտեան Գոթիկական 100 Գ.	102 1/2

ՏԱՐԻԼԻՅԷ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՄԻՏԶԱԹ ԲԱՇԱ

Շու. սոն վաղը լուսնի տակ լինելու Եւ-
րոպայի մուսուլմանները իրենց Գոթիկա-
նական շէնքերը պարզապէս քանդակելու
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Հանել իւր սատարը սատարը պէտք չկա-
նք... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Պատեհու պուրթը իւր սատարը
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Պատեհու պուրթը իւր սատարը
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Լուսնի Գոր
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Լուսնի Գոր
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Լուսնի Գոր
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Լուսնի Գոր
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Լուսնի Գոր
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Լուսնի Գոր
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Լուսնի Գոր
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

Լուսնի Գոր
... 12 տարեան...
... 50 տարեան...
... 12 տարեան...

— Հէր սընքի թէպապի Օսմա-
նի եւ տէն ասաքի մուսուլման եւ-
զլմազ իշխն, Պապ սերասքերի-
տէ միւշիւրան վէ ֆէրիքանտան
միւրէքքէպ մախուս պիր գովի-
սիօն թէչէքքիւ իթմիշ տիր:

— Սէր եւմէրի էսպագ միւթէ-
գախտիւնտէն ֆէրիք իպրահիմ
բաշա վէ երկիրմի սէնէտէն միւ-
թէնաւիլի խաս օտու քէթիւնտա-
սը պուլունտէն իսմայիլ էֆէնտի,
կէչէն ճիւմաս կիւնիւ իրթիհալը
տարը պագա իյլէմիշէր տիր:

— Բուսիա տէվլէթիսին հար-
պիսէն նէգարէթի, օն իքի ալայ
բիւտէ, վէ իւլ ալայ սիւարիտէն
իպարէթ օլան խասա օրտուսու-
նուն հարպ հալիսէն վաղընա պաշ-
լամը տըր: Զանն օլունուսը քի,
պու օրտու իւլ հաֆթա զարֆէն-
տա եօյա չըգարըլպիլէնէք տիր:

— Նուվէլ Բրէս Լիպր զագէ-
թաքնն պէնաննա կէօրէ, գօնթ
Ջիշի իլէ սըր Հէնրի Էլիքթ պիր
տախի Տէրիսաւտէթէ ավտէթ
իթմէնէնէքքէր իմիշ:

— Իպրայիտէ թապ օլունան
Սիլօկի նամ Բուժ զագէթաք, Վի-
էննա զագէթաքալընտան ալա-
րագ, շու աթիտէքի ֆըգրաք
տէրճ իթմիշ տիր:

— Մուգաւտէմի գօնթէրանսըն
միւրէքքէրթէր էնասքնտա մարքի
տը Սալիպըրի, Միտիսիլ բաշա
հաղըթիլէրին պիր վիլիթի միւ-
րէրէք, պուստա Գարաւաղա պիր
լիման, մէսէլա Գաթարօ պօղաղ-
լարընն թէրք օլունմասըն բա-
շայի միւշարիլէյնէ նասիհաթ իթ-
միշ տիր:

— Սատրաղամ հաղըթիլէրի պու-
թէթիլէք գարըն հիշ պիր տիե-
նէկի օլմաթըլընն ճէվապէն պիլ-
տիրմիշէր տիր:

— Փէրտաք կիւն միւրէրի միւ-
մալիլէյ, մէսրուրիլէթի գօնթէ-
րտնա կիւնէք, սատրաղամ
հաղըթիլէրին մէզքիւր իթէրի-
ֆէրագը օլմաշ օլտուղունու իթ-
թիլտարէն ընթիլէրինէ թէպիլիշ
իյլէմիշ տիր:

— Պունուն իւղէրինէ մուրախ-
խալար միւթէհայիր գալըպ, լա-
քին գօնթ Ջիշի աւաղա գալըպ-
րագ, վէ Գաթարօ պօղաղլարը
Ավթըրիա տէվլէթիլին տիր: տի-
եքէք, խուսուսու մէզքիւր հաղ-
քընտա բրօթէթի իթմիշ տիր:

— Պունտան տօյաք մարքի ալ-
թիւսթ օլունպ, տիկէր մուրախ-
խալար տախի կիւլմէնէ պաշլա-
մըլար տըր:

— Պատէհու «բէրտէ» գաբան-
մըլ տըր:

— Մէքէր Սիլօկի զագէթաք, Նի-
հանէթի պահընտա, «Մարգ
միլիթիլէրին հուգուգուսու մու-
հաֆաղա իթմէք իւղէրէ, իսթան-
պօյա կէօնտէրիլէն մուրախխա-
լար, իշթէ պու գաթար տըր: տէ-
միշ տիր:

— Վարնա բօթաք յալ վիլուտ
իտէն էնէպի զագէթաքընտա
կէօրիլէն հալաւտիլէր տիր:

Վիէննա, 29 յունիւլ:

Միւսայէհանն գաթիլէն ագաթի
իշխն վուգու պուլան մուխապէ-
րաթ, տախի մէսուլիլէթ պիլ
սուրէթտէ տէվամ իյլէրօր: Պու-
րատա սէօյլէնտիլէն կէօրէ, Բու-
սիա էկէր միւսաւալ շարթլարա օ-
լուն իսէ, Պապ Ալի իլէ մուխու-
պէրէ յիլմէսիս բրէնա Միւսան
նասիհաթ իթմիշ տիր: Պապ Ալի,
ասայիլին իպգ զգընտ Տէ-
րիսաւտէթէ պիր մէմուր կէօն-
տէրմէսիս բրէնա Միւսանտան թա-
լէպ իթմիշ տիր: Տէվլէթի Ալի-

էն ճանիպիտէն Սըրպիսիան
թէթիլիք գըլընան ասայիլ մատ-
տէլէրի, թէրքի արաղի իթմէքի-
ղին մուհարէպէտէն էվլէլ օլան
հալին իպգաք, վէ Սըրպիսիան
թարաֆընտան թաղմիւսթը նագ-
տիեէ իթա գըլընմամաք, վէ Սըրպ
իսթիհաքամաթընտան զապթ ի-
տիլմէսի, ֆագաթ Սըրպիսիան
պուլունտան պէօյլէ մուխաւտէթա
պիր տահա պաշլամաւագ հաղ-
քընտա թէթմիւսթ իթա իյլէմէք
խուսուսու տուր: Իշպու թէթմի-
նաթ, մուխապէրաթ էնասքնտա
թայիլին գըլընմամաք տըր: Մ. Մա-
րիսօլիլին Տէրիսաւտէթէ սէվգ
գըլընմամաք իթմիւսթիս տիր:
Վիէննա, 29 յունիւլ:

Տէրմամաթ տալիլէրինտէ սէօյ-
լէնտիլինէ կէօրէ, Բուսիա, տէվ-
լէթի Ալիեէ ալէյնէ պիր նէվի
նիւմայիշի հարպը վուգուլիտէ,
Ալմանիա վէ Ավթըրիաք քէնտի-
սինէ ճէլպ իթմէկէ շալըշէր ի-
միշ, ֆագաթ իպտամաթը վա-
ղընտա շիմտիլէ գատար սէմէրէ-
սիլ գալըն տըր: Սալթանաթը
սէնիլյէ Ժանտարմա իշին մուալ-
լիմ իրալիլին Ավթըրիաք թա-
լէպ իյլէմիշ տիր:

Սէմիլին, 28 յունիւլ:

Սըրպ միւստիւրանն ճուսա իր-
թէպի կիւնիւ Միտիսիլ բաշա հաղ-
րէթիլէրին թէթիլիլէրին գա-
պուլ իթմէքիլէ գարար վիլտի-
լէր: Պիսանն ալէյն Պապ Ալի իլէ
սուրէթի մուսթաքամաթա մուխա-
պէրաթ կիրիլէք իւղէրէ, տէր-
հալ թէթապիլիլ լաղըմէ իթմի-
խաղ գըլընմամաք տըր:

Տէրիսաւտէթ, 26 յունիւլ:
Րիվաթէթէ կէօրէ, Պապ Ալի
Սըրպիսիան վէ Գարաւաղա պէյ-
լիլին վուգու պուլան թէպիլիլա-
թըն պիրէր սուրէթիլիլին սիւ-
ֆէրալի սալթանաթը Սէնիլյէյէ
կէօնտէրիլի էնտաթէ, իրալ
պուլունտուղու թահրիթաթտան
տէվլէթիլէր տէվլէթի Ալիեէնին
շու հարէքթիլինտէն, իյֆաթը վաթ
իյլէնէնէկիլին, վէ հէր հալտէ Գա-
նունն էսասիլի մէզքիլ իթմաթէ
գօնաճաղընն միւշահէտէ իտէ-
նէքիլիլին պէնան պուլունտուսը
Վիէննա, 31 յունիւլ:

Թալպաթ զագէթաք տէքօր
քի, տէվլէթի Ալիեէ սէֆիլի Ա-
լէգօ բաշա իլէ Սըրպ մէմուր
Զուքիլ պէյնիտէ օլան մուխապէ-
րաթ, Միտիսիլ բաշանն վէսա-
թաթը սայիլինտէ մուգաւտէթի
մուհանէնիլն ագաթիլի միւսայիտ
պիր հալէ գօնթ:

Բալիլիլա, 27 յունիւլ:

Սըրպ բաշա կիրիտէ կիթ-
մէք իւղէրէ, սալը կիւնիւ պուրա-
եա վաթը օլուն: Սիւլէյման բա-
շա Հէրսէք գօնտանալըքընն ի-
ֆաթէ պաշլարա: Գօնթման բաշա,
սայիր մէմուրիլին մախուսէ իլէ
Ջէթիլինէ կիթմէք իւղէրէ պու-
րաեա կէլտի:

Վիէննա, 26 յունիւլ:

Պիր չօգ զագէթաքընն եւզտը-
ղընա կէօրէ, Բուսիա թարաֆըն-
տան պուրաեա մուհիմալիլ թահ-
րիթաթ վարտ օլմաշ տուր: Բի-
վաթէթէ նագարէն, գօնթ Անտ-
րատի Պապ Ալի իլէ Սըրպիսիան
պէյնիտէ միւսթէրիլին միւսա-
խիլէ իյլէմէք թէթիլիլին բէտտ
իթմիշ տիր: Սայիր մալիլմաթա
պաղըլըր իսէ, Սըրպիսիան Բու-
սիա իլէ պիրիլիտէ տէվլէթի Ա-
լիեէ ալէյնէ պէթէքրար մու-
հարէպէ իյլէմէք արզուսիլտէ ի-
միշ: Բուսիատա, Բուսիա գապի-
թանընն Սըրպիսիան իրաթիլին-

տէ նէ շարթլարա իսթիլտամ օ-
լունմասընա տալիր լաղըմ կէլէն
նիւգամաթ նէշը գըլընմաշ տըր:
Պիւրէշ, 27 յունիւլ:

Տօն Գարթա պուրաեա վաթը
օլուն: Թալէպի իւղէրինէ բրէնա
Շարը իլէ միւսաթ իթմիլ: Ա-
վթըրիա գօնտօլուն վէքիլի նէֆ-
սինէ սույի գատտ իթմիլ:

Թէհրան, 27 յունիւլ:

Մէսէլէնի Շարգիլէտէ ինիլի-
թէրա թարաֆընտան իթմիլտաղ
գըլընան պիթարաֆըլտան տու-
լաթը, էկէր Բուսիա իրան իւղէրի-
նէ նուֆուղա աղիմ իթմա իյլէմէք
իսէ, իրան, տէվլէթի Ալիեէ հաղ-
քընտա պիր մէսէքիլ սուլիլինէ իթ-
թիլտաղ իյլէնէնէք տիր:

Վիէննա, 25 յունիւլ:

Միւսթաթէն թէլէքիլ օլուն-
նան տէօրթ օրտունուն տա-
խի հարէքթիլ իտէնէկի սէօյ-
լէնիլիլտուր: Բիվաթէթէ կէօրէ,
Բուսիա օրտունուն Բուլթ իւ-
ղէրինտէ իթմիլտաղ մէվաղը իթ-
մէսիլտէն տուաթը, Պապ Ալի իլ-
գահաթ թալէպ իյլէնէնէք իմիշ:

Բարիլ, 24 յունիւլ:

Պուլտանտա բէք չօգ իմալը
պիր պէնանալէ կէլտիլիլտուր:
Պունտա Պուլտան էհալիլի,
Մէսէլէքթէյնի հիշ պիր վաղըթ-
տա մուհարէպէտէ տախիլ օլմա-
մասընն բէնա իյլէրօր, վէ Մէս-
լէքթէյն ասքէրինն վաթմալա-
րընա ալթէթիլէ զիրաւաթա պա-
ղըլմասընն բէնա իտիթօր:

— Սօթօրինանն Գարաւաղա
թէրքի քէֆիլիլէթիլէն, Ավթըրիա
տէվլէթի թարաֆընտան մուխա-
լիլիլթ օլունտուղունու Պար տիւ
Պաթօր եւզմըլ տըր:

— Պըրմաթիլաթ զագէթա-
սընտա օլունտուղունա կէօրէ,
Հիւքիլմէթի սէնիլինն Վիէննա
սէֆիլի Ալէգօ բաշա հաղըթիլէ-
րի, Մահարընն իթմիլտաղընն
գաղանաթ իլին, Պապ Ալիտէն
ալտըլը թալիլմաթ իւղէրինէ Բէշ-
թաեա կիթմիշ իսէ տէ, պիր շէյն
մուլիլիլտաղ օլմաթըլ տըր:

— Սըրպիա իմաթիլինն, Հիւ-
քիլմէթի մաթպուրաթնա արզը ի-
թաթ իթմէյի արզու իյլէթիլինն,
վէ Բէթըրապուրկ գապիլէսիլինն,
ագաթ միւսալէհա գըլմընտա Սըր-
պիա իմաթիլինն րուխաթ վիլ-
մէսիլի, Վիէննա զագէթալարըն-
տան պաղըլարը, Բուսիանն պիր
տէսիլիլ օլունտուղունու եւզընթ-
լար:

— Ինիլիլթէրա մէնիլիլ զատէ-
կեանն, գուլլէյի պէրրիլէ վէ
պահիլէսիլինն հաղըլմաթա խու-
սուսուսու, Հիւքիլմէթէ թալիլ-
իլէ իյլէմիշ տիր:

— Ավթըրիա տէվլէթի տախի,
գուլլէյի ասքէրիլիլինն մուհա-
րէպէ հալինն գօնտուլմասընա գա-
րար վիլմիշ տիր:

— Իլէյն կիւն Պողաղտա Մա-
հար թապաւաթնտա մուսիլէնէսի
իթմա օլունտուր իքէն, պիր Գրիւպ
թօրու բարէլէնիլ իտի: Պու Գը-
րիւր թօրարը ֆագրիլաթիլտուր ի-
լէ օլունտա մուգալլէլէ վէ թաա-
հիւտ մուհիլիլինն, իւլ սէնէ գուլ-
լանըլպ պիր սագաթըլք գուհուր
իտէր իսէ, էնիլտէն պիր միւսիլին
վիլմէք իթմիլա իյլէթիլինտէն,
զիլթը օլունտան թօրուն էնիլինն
տիլէրինն վիլիլէնէք իմիշ:

— Ինիլիլթէրա բարալմէնթօ-
սու, ալաֆրանկա միտորվարընն սէ-
քիլիննէ եանի եարընքի բէնա-
շէմպիլ կիւնիւ քիւշատ օլունա-
ճաղ տըր:

— Տէվլէթի Ալիեէ հաղքընտա

պիր ֆէնալըք վար իսէ, մէմալի-
լի Շահանէտէ էֆքըրաթ ումու-
միլէ պուլունմամաթ տըր:

Երմիլիլէ գատար էհալիլ գօ-
նուն վէ գուղուլար կիլպի եւշա-
մաեա վէ պիւնալէն ալէյն պիլիլին
գահաթ վէ էմէյի վէ մէմէքթիլին
հարէքթիլինն լաղըմ կէլէն թէք-
միլ մէսուլիլիլէթի պաղը րուէսսա
իւղէրինն թէրք իթմէքիլէլէլ ալը-
մըլ օլունտուղունա, շու նէթիլնէ
չըքմըլ տըր քի, տէյիլ եալընըպ
պիլ ումուսնա, իլլա ուֆագ մէ-
մուրար պիլիլ, ումուրու բօլիլթի-
գընէտէն հէման քեաթիլին պիլ
խապէր տիրէր, վէ պու խուսուս-
տա հէր շէյն գօլալա ինանըր-
լար: Իշթիլմալ քի շու հալինն գա-
ղէթալար հաղքընտա պաղը կէօ-
նա միւսաթիլաթիլիլ իլլիլ վար իսէ
տէ, տիլէր թարաֆտան զագէթա-
լարա բէք պէօյիլէք ֆայտէլէրի
տախի վար տըր, ալէլ խուսուս
էֆքըրաթ ումուսիլէնէլ ընէպէր
օլմաթ, վէ էֆքըրաթ մէքքիլիլէ-
նի թէրքիլա իյլէմէք, վէ պիր վա-
ղըլտան սօնրա, հօնասընն պիլ-
ղաթ մուհաթէլ իտէպիլմէք իւղ-
րէ, էֆքըրաթ ումուսիլէնէլ թալիլմ
վէ թէրիւ իթմէք իլին, զագէ-
թալար իւղէրինն պիր վաղիլիլ
գօլմագաթ տըր:

Պագաթ կէօրիլիլէր քի Օսմալը
զագէթալար պու ուսուլին մուղա-
լիլիլին իթմիլտաղ իթմիլիլէր տիր:
Շէօյլէք իտի խաղընն տուլղուլա-
րընն օլալմագ, վէլալագըլաթմազ-
վալին պէնանալտան ֆէվգէլտէ
սագընմագ, վէ հաղըլաթը հա-
լին խարիլիլտէ օլան պիր թա-
ղըմ արզու վէ նիլէթիլիլ սահիհ
մագաթնտա վէ եախտ եւզըն-
տա մէզքիլ արզու վէ նիլէթիլիլ
մէվգըլիլ ֆիլիլէ գօնտուլմագ տըր
տէյու էհալիլ ինանտըրմագ. իշ-
թէ կէօրիլիլէր քի, պաղը Օսման-
լը զագէթալարընն տէրիլհտէ
իթմիշ օլունտուղունա մէմուրիլիլ
պուլունտան իպարէթ տիր: Պու տէ-
տիլիլիլիլ ալինն պիր իսպաթը
ճէտիլտի, Պասիլիլիլին շու սօն
կիւնիլէրտէ, Սըրպ վէ Գարաւա-
ղընն ֆիլլըք տիլէմէք, վէ տէվ-
լէթի Ալիեէ թալիլ իթմէք իլին
Պապ Ալիեէ միւրաճաթ իթմիշ
օլունտուղունա եւզտըլը հալա-
տիստէ կէօրիլիլիլ տիր:

Մալիլմ տիր քի Սըրպ իմաթի-
լի, սուլ հաթտի իլին տէվլէթի
Ալիեէ թարաֆընտան վուգու պու-
լան ալիլէնալ վէ հաղըլ պիր
թէթիլիլ թա իպթիլտաթն գա-
պուլ իյլէմիշ, հալպուլի իմաթի-
լի մէքքիլիլէլ Գիւլիլէ իղլօրիլի-
լին թէրքիլին թալէպ իյլէթիլին-
տէն, մուհարէպէտէն էվլէլէր
հալինն իեաթէսիլն բաղը օլմա-
մագաթ տըր:

Գարաւաղա պէլինն կէլիննէլ, միւ-
մալիլէյ կիւնա խարիլիլտէն թալի-
լաթ ալմաթ լաղըմ կէլէնէկիլին, վէ
էհալիլիլ թարաֆընտան բէտտ օ-
լունաճաղընա տալիր պիր թաղըմ
թէրէտտիլտան վէ իֆաթէտէն սօն-
րա, նէ հասա իւղէրինն մուխապէ-
րէ օլունաճաղընն պիլմէք իսթէ-
միշ, վէ նիլհանէթ պու կիւնքի
կիւն թասիլիլ հուսուտ իլէ Գա-
րաւաղընն պիլ թարաֆըլընը, վէ
նիլշիլիլ իմաթիլիլ մէքքիլիլէն
թէրքիլին վէ սայիլիլիլ թալէպ
իթմէքտէ պուլունտուլ տուր:

Պապ Ալիինն վիլտիլիլ ճէվա-
պը, էվլէլէն գընտա իթմէք իս-
թէմէյիլ, եալընըլ շու միւլթա-
լաեա իտէրիլ: Շէօյլէ քի,
Էկէր Պապ Ալի պալէտտէ պէ-
նան իթմիլիլիլ թալէպիլիլ ընտա

իտէրէք, սուլհուն խաթը իլին
պաղը միւսաւաթալարալը օլալ ի-
տի, Պասիլիլէթ իթիլգատ իտէլիլ
վիլէթիլիլ ֆիլտալ հաղարաթընն
պիր խընանէթ իհրա իթմիշ օլ-
տուղարընա տալիլ ինանաճաղա-
մէ իտի: (Իսթանպուլ)

— Էրզըրումտան ալաֆրանկա
յունիլար 25 թարիլիլ իլէ Լէվլէն
Հէրըլտ զագէթալարալէ պէր վէնհի
պիլիլ եւզըլմըլ տըր:

« Բուսիա հուսուտունտա պու-
լունտան իսթիլիլէթալարմըլ մէ-
մուրիլին մահէլիլիլէնին իթմիլտաղ
իյլէթիլիլ թէթապիլիլ միւլսաթի-
լէ, վէ կէլէն ալըն էյի հալալա-
րը սայէսիլտէ պու կիւնքի կիւն
բէք ալէնա պիր հալտէ պուլուն-
մագաթ տըրլար: Պունտան մաա-
տա իսթիլիլէթալար մէքքիլիլտէ
մէգաթարը քիֆաթէտէ ասքէր վէ
մուհիմաթը հարպիլէն մէվաճուտ
օլունպ, Պաեաղիտ, Գարս վէ Ատ-
րահանտան ասա գօրգաճաղ պիր
շէյն Եօգ տուր: Էրզըրումտա քիւ-
լիլէթիլիլ զալիլիլէ վէ ասքէր մէվ-
ճուտ տուր, վէ վալիլիլ վիլաեթիլ
թարաֆընտան վիլունտ իտէնէք
օլան ասաքիլին իգալիլիլ իլին
պաղը էպիլիլիլիլ թալիլիլէն իթ-
տիրմէք իւղէրէ տիր: Մէքթէլ պիլ
իտաթիլէն շալիլտանն Էրզըրում-
նա նագլ օլունտալ, մէքթէլիլիլ
տախի խաթաթալանէ թախիս գը-
լընմըլ տըր: Շիմաթիլիլ քիֆաթէթ
իտէնէք գատար թալիլ վար ի-
սէ տէ, պիր մուհարէպէ գուհու-
րինտէ, պուլար քիֆաթէթ իթմէ-
նէնէք տիրէր: Էկէր ալտըլմ
մալիլմաթ սահիհ իսէ, իքի պիլն
նէֆէր Ջէրքէս Էրզըրում միւլթէ-
վէնհիլէն Սիվաստան հարէքթիլ
իյլէմիշ տիր: Պիսանն ալէյն Եօլ-
լար ալըք օլունտուղունա, նէֆէ-
րաթ մէրգուլմինն Էրզըրում կիւն
գարաֆընտա պուրաեա կէլէպիլ-
նէքթիլիլտէ շիլպէլ Եօգ տուր: »

— Գօնթէրանսըն սօն իթմիլմա-
լիտէ ժէնըրալ իլիսաթիլիլիլ Էվ-
րօպա նամընա իտաթիլիլ քէլմա
հաղք ու սէլալիլիլ օլունպ օլմա-
թըլընն նէգտիլտէ մէմուր պու-
լունտուղարըն տէվլէթիլտէն իս-
թիլիլտա օլունտաթ, տէվլէթի Ա-
լիլէ թարաֆընտան մէմալիլ քի էն-
նէպիլիլտէ պուլունտան սիւֆէրաթ-
նա պիր գըթա թահրիլաթը ու-
մուլիլիլ իլէ իշար օլունտուղուն իս-
թանալ զագէթալար եւզընթօր:

— Սըրպիսիան վէ Գարաւաղ
իմաթիլիլիլ ճանիլալ Պապ Ալի-
տէն վուգու պուլան թէթիլիլ
գապուլ իթմիշ օլունտուղունա,
Սըրպ իմաթիլիլիլ Վիէննա
պուլունտան Սըրպ բօլիլիլգա մէ-
մուրու Մ. Զօրքիլ Տէրիսաւտէթէ
կէլէրէք, բէսմէն Պապ Ալիլէ
Սըրպիսիան թարաֆընտան միւ-
լաթալ իտէթիլ իթմէք իմիշ: Գարա-
տալ իմաթիլիլ թարաֆընտան տա-
խի մէնիլիլ զատէկեանն ընիլիլ
գաթաթն Բէթրօլիլ Շօթարաեա
կիւնէրէք, օրատա թարաֆը տէվ-
լէթի Ալիլիլտէն մէմուր սաաթէթ-
լու

վայելի իշխանի վեճակէ թէսկիւնէ-
բէպի օրմամբը տըր ։

— Ըստարատա ինչապէս ըստեմի
հիւանի խիթամ օրմն Մէմուռհիւն
նամ քըրգաթիւնի հիւանեռուունա
Գրիւպ թօրարը վաղ օրմնմուշ
տուր ։

— Թրիւնթէտէ թապ ու նէշը
օրուան Հիմէրա դաղէթաթընտա
շէօյլէ օրմնմուշ տուր ։

« Մէմուռգ պիր մահէլլտէն ալ-
տըղըմըզ մարմաթա կէօրէ ,
Եռանանթաթաթըն ընթիւն վիւթէ-
լաթը շու սոն կիւնթըտէ Ինկիւ-
թէրա մէֆիւրի իլէ ուղուն պիր
միւլադաթ խիթալ , պու միւնաթի-
պէթլէ Եռանանթաթաթըն շիթեա-
եաթընը վէ տէվլէթի միւլաթիլէյ-
հանըն խիթիգալաթա իթթիխալ
իտէճէյի մէսլէթի միւլաթիլէյ
տիթլոմաթա պէեան իլէմիշ տիր ։
Սէֆիւրի միւլաթիլէյ թարաթըն-
տան վաղը օրմն պաղը սիւալէ
ճէվապէն , միւլաթիլէյ շու
վէճիլէ պէեանը էֆթեաթ իլէմիշ
տիր ։

« Պէնճէ , Բուսիա տէվլէթի իլէ
տէվլէթի Ալիէ պէյնիտէ պիր
մուհարէպէնի վուգուլի շօք Իհ-
թիմալ օրուա , էվլորա տէվլէթի-
թիւրի էկէր մէմալիլէ Շահանէտէ
պուլունան Բուսի էեալէթլէրին-
տէ զուհուր իտէպիլի օրմն միւլ-
աթիլթըն էօնիւնիւ ալմադ Իս-
թէրլէր իսէ , պիղէ կիւվէնմէմէ-
թիւրին շիմաթիւն պէեան իթմէ-
թիւրէն թէնթիմէ պիր պօրճ առա-
թիւրմիւ ։ Պիղ միւլաթաթիլ պիր
տէվլէթիլ վէ տէվլէթի Ալիէնէ
գաւաթը իւնը հարա իթմէթ նի-
էթթիլիտէ տէյիլիլ . պուլունալ
պէրապէր , էկէր հէմհուտուտ օ-
րմն էեալէթլէր , եանի Կիրիտ է-
հալիթի սիւալա միւլաթաթ ի-
տէր իսէ , ժանտարմալըք խթա-
մէթիլիտէ պուլունմամըղը քիմնէ
Իսթէյէմէնէնէթ տիր , զիրա
պուլունա գաթան եաթմաեաթա-
ղըղ : Մաղլուս հէմհուրիլէրիմի-
ղին սապըրաղըղաթընը թէս-
քին իթմէթ իլին , տայիմա պիր
Իսթաթիլ կէօթթիլիլէթ տիր , եա-
նի թէնթիլիլէր պէեան իթմիշ
Իսթիթ քի , էվլորա տէվլէթլէրի
միւլաթիլ տէյիլ տիր քի , քէնթի
աղալը վէ սըղըրաթըն տաթի նա-
գաթը իթիլիտէ ալմաթընար ։ »

— Մըսրի վէրիլիտիտէ հասըլ օրուա
Ինկիլթէրա պաթաթընտա իթիլի-
տիլէն մէպալիլին 1853 վէ 1874 ս-
նէլէրի իսթիգրաղըրըն միւլաթիլէ
պուլունան սարաթիլաթ հէյնէթիլէ
իթա օրմնմաթըն խաթաթըն ճիւլաթ
իթթիլի կիւնիւ տաղալը , Պապը Ալի
ճանթիլիտէն Լոնտոն սէֆարէթի սէ-
նիլլէրինէ իւր պուլունաթըն տուր ։

— Հալը հաղըր իճապընճա , մէվ-
ճուտ օրմն գալէա վէ իսթիլէթաթ
թօրաթընը իւղաթ մէօրիւնէն մէվ-
թըրաթ մաղ վէ թապաթ իսթիլէթ
իւղէն , թօրաթընէյի ամիլլէթ միւն-
ուաթն պիր մէճիլ թէլընը զըլընը ,
վէ տօնանթայի հիւանեռուա տաթի
լապը մէվլէթ թօրաթըն վէ մուհիմաթ
թը հարաթիլէնի իթաթընա գաթար
վիլիլիլ տիր ։

— Մէն Բէթըրաթիլիտա թապ օ-
ւաթն Վէտօնթիլի նամ դաղէթաթըն
պէեանընա կէօրէ , Պապը Ալի թա-
թաթընտան գօնթէրաթըն թապալլ-
թի ընտա իսթիլիտի , պիրազ Ինկիւ-
թէրա վէ Միւլթիլա տէվլէթլէրին
խաթիլէն տէվլէթի Ալիէն հաղըրտա
հիւանի թէվլէթիլէրի օրմնաթընտան ,
վէ պիրազ տաթի Ալմաթիա տէվլէ-
թիլին տաթի խաթիլէթ իւղէն օրմն
մէսլէթիլիտէ իլէրի կէվիլ տիր ։

« Վաթնիա տիրաթաթըն տէ-
թօր , մէվթըր դաղէթա , Մէմէթէյ-
նիլ իսթիլլալ իլէթիլին ճանթիլ Պապը
Ալիտէն գաթալ վէ թաթաթ իթթիլ-
մէթ իլին , պիլթիլին սայ ու զայիլթի-
թիլին մէվթըր իթթիլէ գօնթօրա , վէ

պու իսէ իլէ մաթաթէ մէպի տիր ։
Պիրիլիլիլ ըրէնա Շարընըն վէ Հօ-
հէնթըրն խանթաթընըն զաթը հաղ-
րէթի Բաթիլաթիլէ թէպաթիլիլինտէն
խէլաթ , վէ իլէթիլիլ Բուսիա իլէ
տէվլէթի Ալիէն պէյնիտէ պիր սէ-
տի մուլաթաթ թէպաթիլիլ : էկէր
Մէմէթէյն միւլաթաթիլ օրուա իսէ ,
օ հալտէ Բուսիա , Ալմաթիա իլէ պիր
մուհարէպէն իթմէթ թէպիլլէթիլին
թիլ ընթաթընը , Մէմէթէյն իլին պի-
թարաթընըն թէպաթիլիլ տէվլէթի-
մէթ տիր , վէ իլէթիլին պու եօրտա
թաթիլիլ , հէր ճիլլէթլէ Պապը Ալիէն
թաթիլիլ օրմնաթ տուր ։

« Պէյլէ պիր հալ վուգուլի թաթ-
աթիլիտէ , Մէմէթէյն զաթը Շա-
հանէթ օրմն սէնթիլ վէրիլիլին պէ-
տէլիլ օրմնաթ իւղէն , Տէրիսաթ-
աթիլ խաթիլիլին ճէլլէթիլին պէյլէթ
պիր մէպալ թէպաթիլին իլէթէնէթ
տիր , վէ պու սուրէթլէ տէվլէթի
Ալիէն զիլաթաթ աղաթէն վէ պիր զի-
եաթաթ տաթաթ մալլէ օրմն , օրմնաթը
կիպի , տիւլէթիլինտէն պիրի տաթիլ
էթ-
սիլլիլ օրմնաթ տուր : Պուլունան պա-
ղա , տէվլէթի Ալիէն իլէ Ալմաթիա
տէվլէթիլին պէյնիտէ պիր իթթիլիլ
աղաթ իսթիլլէթիլին տայիլ տաթիլա պիր
իսթիլ պուլունաթաթ տուր Պապը Ալի-
մուհարէպէն տէվլէթլէրին թէպաթիլիլ
իթթիլաթաթ տան տէվլէթի Ալիէն մու-
թա իլլէթլէ օրմնաթըն , եօթա իլլէթ
Միւլաթիլ քալա գօնթէրաթըն թէթ-
լիլլէթիլին գաթալ իտէճէթ օրմն , օլ
պապաթ ինկիլթէրա վէ Ալթիլիլ
տէվլէթլէրիլին Ալմաթիա տէվլէթիլին
պիլլէ տալա մէմուռ օրմնաթաթաթընը
պիլլիլ իսթիլ ։ »

Հոսով 13/25 1877

... Խմբագիր ,

Օրուան կարեւոր և նշանաւոր
խնդիրը Խաթալիան երեւոյթա-
նաց ժողովի մէջ եկեղեցականաց
հակապաշտարական շարժումը
զապալու և արգիլելու համար ներ-
կայացված օրինաց ծրագիրն է ։

Գիտէք անշուտ որ երբ Վիկ-
թօր Էմմանուէլի յաղթական բա-
նալը 1870 ի սեպտեմբերի 3 ին
« Եռութեա քիպէյն » Հոսով մտնելով
Պիոս Թ. ի քաղաքական իշխանու-
թեանը վերջ տուաւ , Խաթալիան
կառավարութիւնը որ այն ատեն
Չափաւորական բուռն կուսակ-
ցութեան ձեռքնէր , Երաշխաւորու-
թեանց օրէնքը հաստատեց ։ Այս
օրինօք Խաթալի կառավարութիւ-
նը Ա. կը ճանաչէր անկախ և ան-
բռնաբարելի Պիոսի անձը . Բ.
թոյլտուութիւն կընէր Պապին Վա-
տիկանու մէջ իբրեւ վեհապետ ու-
նենալ ինքնիշխան կառավարու-
թիւն մը , արքունիք և առանձին
զօրք . Գ. Վատիկանու , Լատե-
րանու , և Քաթոլիկոսի Պապի
պալատները Պապին թողլով իբրեւ
Խաթալի թագաւորութեան հոգի
կաթմ տեղեր անբռնաբարելի հը-
րատարակեց . Դ. տարեկան 6 միլի-
եօն ֆրանք թոշակ կապեց Պապին
վերջապէս ուրիշ քանի մը առանձ-
նաշնորհութիւններ ալ որոնք չեմ
կրնար ճշդիւ յիշել այս միջոցի ։

Բնական է որ Պիոս Թ. բռնա-
բար կորսնցնելով իր քաղաքական
իշխանութիւնը , Չափաւորական
կուսակցութեան հաստատում այս
երաշխաւորութեանց օրէնքը որ-
չալի ալ իրեն համար յարգական
կերպարանք ունեցած ըլլալը չը
պիտի ընդունէր զայն և պիտի բո-
ղոքէր ու դէմ դնէր ամենայն զօ-
րութեամբ Խաթալի կառավարու-
թեան որ և է որոշմանց համար ,
այն կառավարութեան որ իր վե-
հապետական իշխանութիւնը բար-
ձած էր , վանքերը վախճալ , Բու-
նաւորաց և միանձնուհեաց միա-
բանութիւնները ցրուած և անոնց
մի միւրեւ ֆրանքի քանակու-
թեամբ կազմաւորելու գրաւած էր ։

Այսպէս ահա , Պիոս Թ. ինք-
զինքը կառավարաւորական հա-
մարելով 1870 էն ի վեր Վատիկա-
նու պալատէն դուրս չընէր և
կառավարութեան կապած տարե-
կան 6 միլեօն ֆրանք թոշակը կը
մերժէ և չտանար ։ Իսկ կղերա-
կանաց դասը (ի հարկէ իրեն աբ-
ւած հրահանգաց համաձայն) եր-
բէք չկատիր կառավարութեան
դէմ մաքառելէ և գործելէ , և
առիթ չիւրեցնէր եկեղեցեաց բե-
մերէն շանթ ու կայծակ թափելու
Վիկտօր Էմմանուէլի և անոր Կա-
ռավարութեան գլխուն ։

Գիտէք որ Խաթալի ծայրայեղ
Եռաւորադիմական կողմած կու-
սակցութիւնը որ Չափաւորական-
նաց հաստատել տուած օրէնքէն
գոհ չէր և այս վերջին կուսակ-
ցութեան զանաւոր նախարարու-
թեան եկեղեցականաց հետ խո-
համութեամբ վարուիլը գէշ աշօք
կը դիտէր , անցեալ տարի Կառա-
վարութեան սանձը անոնց ձեռ-
քէն խլելով միտքը դրաւ այնպի-
սի զապալական օրէնք մը հաստա-
տել , որ եկեղեցականք չկարողա-
նան աշխուհեալ Կառավարու-
թեան դրած օրինաց և որոշմանց
դէմ վարուիլ և խօսիլ ինչպէս բ-
րած էին ցարդ ։ Այս նպատակա-
է ահա որ ներկայ ծայրայեղ Եռ-
աւորադիմական կուսակցութեան
զատկանող նախարարութիւնը , ե-
րեսիլիոսանց խիստ մեծամտեւոր-
թիւնը իւր կողմն ունենալով այս
օրերս վիճաբանութեան մտոց
նոր օրինաց ծրագիրը զոր յիշելի
այս նամակիս սկիզբը ։

Յիշեալ օրէնքը՝ որ զանազան
յօդաւորներու կը բաժանի , խիստ
մեծ առգանաց և երկարատեւ
բանտարկութեանց կը դատապար-
տէ այն եկեղեցեաց պաշտօնեայն
որ ժողովուրդը Կառավարութեան
դէմ գրգռելու մտօք կը քաղաթ-
գրուածներ կը հրատարակէ , Կա-
ռավարութեան դրած օրինաց դէմ
զանաւորութիւններ կընէ և այն օ-
րինաց կատարելապէս չհնազան-
դել իբրեւ սոսկական հպատակ Խ-
տալիոյ ։

Եռաւորադիմական համարիմ մի առ-
մի այն յօդաւորները նշանակել այս-
տեղ յուսալով որ արդէն կարողա-
ցած կըլլաք անոնք լրտագրաց մէջ
նոյնպէս և աւելորդ կը համարիմ
յառաջ բերել . Օստըրլաթ օրէ Ռօ-
մանոյի դասէն եղող կրօնական
բազմաթիւ լրագրաց այս պատճա-
ռաւ յարուցած վայնասուրէ և ձը-
գած գոռում գոչումը որ մար-
դուս ականջը կը խլացնէ , Իմ նը-
պատակս է Ձեզի հաղորդել ե-
րեսիլիոսանց ոմանց այս օրէնքի
առթիւ բրած ատենախօսութեանց
քաղաքածը , ուսկից կրնաք ճիշդ
գաղափար մ'ունենալ թէ բուն
խնդրոյն վերաբերութեամբ և թէ
Խաթալիան Երեսիլիոսանական ա-
տենի մէջ եղած վիճաբանութեանց
կերպին վրայ ։

Յունվար 17 ի նիստի մէջ առե-
նադպիրը օրէնքի ծրագիրը կար-
դալէ յետոյ ։

« Մարթինի երեսիլիոսանք կըս-
կըր առաջարկեալ օրէնքի դէմ
խօսիլ , Եթէ հաստատենք այդ օ-
րէնքը , կ'ըսէ , քահանայք նորէն
պիտի սկսին պոռնիկութիւն կը կե-
ղեքնք զիրենք , Եկեղեցին իւր
բնութեամբ աններող է , ինչ-
պէս պիտի կարողանաք ուրեմն
զայն մարդկային օրինաց ներքեւ
խոնարհեցնել , քանի որ նա կը
բարբառէ թէ իր պատգամները
յերկնուստ են ։ »

Ատենաւոր շատ մը պատմա-
կան օրինակաց վրայ յիշելով , կ'աշ-
խատի յոյց տալ թէ Տէրութիւնը
գնալով օրէնք շինող արհեստաւոր
մը պիտի դառնայ () : Բայց պի-
տի ըսէք , թողունք որ եկեղեցա-
կանք ժողովուրդի խիղճը խռովեն
այսպէս ։

Կը հարցունեմ թէ ժողովուրդի
խիղճը հանդարտեցնելու համար
պիտի հաստատուի այս օրէնքը ։
Ո՛չ , և եթէ այնպէս և յիշէր ,
ո՛վ պիտի կրնայ այն խիղճը բուռն
բանք քննել և տեսնել թէ ինչ
կըզայ ։

Մի՛ մոռանաք որ ձեր առաջար-
կութիւնը ժողովուրդեան խղճին
համար օգտակար եղած ատեն ե-
կեղեցեաց պաշտօնեայն « համոզման-
ցը պիտի փնտէ , վանդի օրինաւոր
բռնաբարութեամբ մը » իրաւուն-
քի մը բռնաբարութիւնը պիտի
պատժէք դուք ։

Դուք էք միշտ արոնջացող թէ
ստորին կարգի եկեղեցականք ինչ
խեղճ դրութեան մէջ են ։ Ահա
այդ ձեր շինած օրէնքը միայն այդ
եկեղճ մարդկանց պիտի դպչի ,
Եպիսկոպոսները պիտի կրնաք
դուք ձեր դատարանաց մէջ դա-
տել , այլ հասարակ քահանայքը
միայն ։ Գիւղական խեղճ քահա-
նայի մը բերնէն դուրս ցատկած
մի երկու բառը պիտի պատժէք ,
միջիլեւ եպիսկոպոսաց հովուա-
կանքը ազատօրէն և յարգանք
քաղքէ քաղաք պիտի մտնեն ։

Քահանայից հետ պատերազմե-
լու է , այո՛ իրաւունք ունիք ,
որովհետեւ նոքա իրաւունք յալիչ-
տակաղներ են Բայց կուղէ՞ք նպա-
տակուր հասնիլ , գացէ՞ք դըպ-
րոցներուն մէջ ետեւուն ընկէր ։
Կարդինալ Անդօնէլլին օր մը Պ.
Պանկիին ըսած էր թէ՛ « Եկեղեցին
իր ձեռքը դատարարակած մարդ-
կանց վրայ ապահովէ ։ Ահա՛ փա-
սը ուր է . . . ապա թէ ոչ՝ ձեր
տալիք կեղեկանք կեղեքելոյ
միայն օգտակար պիտի ըլլայ ։
(Դուքնք դժոխոյ փա մի յաղ-
թահարեցն) » ըսաւ Եկեղեցին .
բայց ներկայ ժամանակիս մէջ՝
դժոռքի դունքը տգիտութեան
դունքն են ։

« Պ. Ապինյէնթէ » — Ամեն բան
վտանգէ ազատ մնալիք չունի ,
եթէ թոյլ տանք որ կղերք միշտ
խրամ բանայ մեր աղատութեանց
ներքեւ , Մենք ընդունեցանք և
օրինօք հաստատեցինք որ քահա-
նայապետը պատասխանատուու-
թեանց աղատ է , բայց մեր զիջու-
մը ասկից անդէն անցնելու չէ ։

Կրօնի պաշտօնեայք մեր բրած
խոհմութիւնը երկիւղ համարե-
լով համարձակած են ամեն բան
ընելու ։ Դուք կ'ըսէք թէ՛ օրէնքը
զինուորեալ է ընդդէմ ամենայն
պարտազանցողութեանց , բայց ո՛ր
են նայինք այդ զէնքերը . . .
Ո՛ր են պատժական օրինաւորքի
մէջ այն յօդաւորները՝ որով կա-
րողանանք մենք մեր ազգային
պիղք սրբազան իրաւանց և շա-
հուց դպչող եկեղեցականք պատ-
ժել . . . Պապը կ'ըսէ ձեզ թէ չը
կրնար համաձայնիլ մեզ հետ , բ-
անդ որ մտքերնիւ մեզի հետ պա-
տերազմ բանալ է . ուրեմն զմեզ
պաշտպանելու և անոնց յաղթե-
լու համար պէտք է որ մենք ալ
մեր զէնքերը ունենանք ։ Եկեղե-
ցին Տէրութեան դէմ կուրծքը
անկած կանգնեալ է , թո՛ղ Տէրու-
նքը . . .

(*) Ականջին խօսի Հայոց երես-
իլիոսանց ։

Թիւնն ալ դէմն անցնի ու ինքը-
զինքը պաշտպանէ ։

« Մարթինի իր պատմական
ատենաբանութեան մէջ ըսաւ թէ
կղերին ուղղած հարուածոց դէմ
մեր գործածելու միակ զէնքերը
պէտք է ըլլան ուսմունքը , խոհե-
մութիւնը և խղճի ազատութեան
« կղերականք » : Ես ասոր կը պատաս-
խանեմ որ միայն այս զէնքերով
ես ինքնս չեմ կրնար հանգիստ մը-
նալ : Վատիկանի եկեղեցին մեր
խիղճերը միշտ կը վրդովէ ո՛չ մի-
այն կրօնական գործաց , այլ և
քաղաքային գործոց նկատմամբ .
քննադատ ասոր դէմ : Վատիկանի
եկեղեցին կ'ընդունի և կ'ողջ ա-
մեն այն բաները որ մենք չենք
ուղէր . մենք անոր ուղղածներուն
գլուխիս խոնարհելու ենք . . .
Անպատասխար մնաք արդեօք վե-
րաբաւոր այս թշնամեաց դէմ ,
որոնք լուեղեայն ական կը բանան
մեր ազգային տիրապետութեան
ներքեւ , այն ազգային միութեան
զոր այնչափ արեւմտ և զոհողու-
թիւններով կրցինք ձեռք ձգել ։
Արդեօք մեր մէջ կանկղերական-
ներ , այսինքն այնպիսի մարդիկ՝
որ մեզ դէմ սպառնացող վտանգին
առաջը լուռ կենան և գլուխին
ձռնեն ։ Ձեմ կարծերս ես իրաւունք
չունիմ ամենուն խիղճը քննելու ,
բայց չեմ երկրայիր այս ժողովոյ
մէջ նստող պաշտօնակցաց ազա-
տամտութեանց վրայ ։

« Մարթինի կեղեքմանց խօսք
մ'ըրաւ . մենք չենք ուղեր կեղե-
քել , այլ կ'ողբնք ապահով մը-
նալ , մեր միտքը այն ընկէ միայն
որ մեր Խաթալիան մեծ հայրենեաց
միութիւնը փառ չ'կրէ , այս է ա-
հա՛ մեր ուղածը : (Լաւ ձախա-
կողմէն)

« Մերձարիօ » — Այս օրէնքը՝ ե-
կեղեցեաց և Տէրութեան մէջ կա-
տաղի կըսուի մը բանալ ըսել է ։
Վատիկանը՝ Գրիգոր Եօթներոր-
դէն առաջուր ինքնեքն մատ մը
անդէն չուղէր անցնիլ իր միակ օ-
րէնքը , իր գերբնական վարդա-
պետութիւնը միշտ և յարաժամ
« Սիլլապուս » է : Ինչ կ'ըսէք ,
զիմանա՞նք , բայց ամեն բան իր
չափն ունի ։

Գահէն վար առինք զՊապ-Ար-
քայն , իրենց եկամուտները ձեռ-
քերուն առինք , վանքերը փակե-
ցինք , մէջի եղողները վնասեցինք ,
ամենաշնչին թօշակ մը կապելով
որ ապրին () , կարելի՞ է որ մեր
այս բրածներուն համար կղերք
լուռ կենայ և չնորհակալ ալ ըլ-
լայ ։ Մէկ ալ կուզէ՞ք որ Գոհա-
բանական մը երգէ 'ի փառս Խ-
տալիոյ . . . Եւ եթէ կարելի չէ
որ եկեղեցականք սիրով ընդունին
և խոնարհին մեր բրածներուն , կը
վայցէ՞ որ բարբարոսական օրէն-
քով մ'ալ պատժենք զիրենք ։ Ես
ինքնս չեմ կրնար հաւան ըլլալ ա-
սոր , և այդ օրէնքին հակառակ
եմ : Այդ օրէնքին տեղը այնպէս
օրէնք մը հարկաւոր էր որ ստո-
րին կարգի եկեղեցականաց ցա-
ւալի կապիթիւնը բարեւոքէր ։ Ա-
հա՛ այդ եղանակաւ կրնայինք ա-
զատ մնալ Պապական բարբարո-
սութենէն ։ (Տէվմի)

« Մարթինի կառավարութիւնը
վախճալ է անոնց եկամուտները խը-
կելով , այն եկամտից շահէն մէյմէկ
ամսական կը վճարէ վանքերէն ար-
տաբոս ջոհանայից և մայրապետաց
քահանայից 80 , ասկէ եղբայր և մայ-
րապետաց 40 ական ֆրանք »

(*) Խաթալի կառավարութիւնը
վախճալ է անոնց եկամուտները խը-
կելով , այն եկամտից շահէն մէյմէկ
ամսական կը վճարէ վանքերէն ար-
տաբոս ջոհանայից և մայրապետաց
քահանայից 80 , ասկէ եղբայր և մայ-
րապետաց 40 ական ֆրանք »

